

Υπόθεση C-384/10

Jan Voogsgeerd

κατά

Navimer SA

(αίτηση του Hof van Cassatie
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Σύμβαση της Ρώμης σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές — Σύμβαση εργασίας — Επιλογή από τα συμβαλλόμενα μέρη — Αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του δικαίου που θα ήταν εφαρμοστέο ελλείψει επιλογής — Καθορισμός του δικαίου αυτού — Εργαζόμενος ο οποίος παρέχει την εργασία του σε περισσότερα από ένα συμβαλλόμενα κράτη»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak της 8ης Σεπτεμβρίου 2011 . . . I - 13278

Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 15ης Δεκεμβρίου 2011 . . . I - 13309

Περίληψη της αποφάσεως

1. Σύμβαση σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές — Εφαρμοστέο δίκαιο ελλείψει επιλογής — Κριτήρια συνδέσεως — Σύμβαση εργασίας — Ιεράρχηση των κριτηρίων συνδέσεως — Χώρα της συνήθους παροχής της εργασίας — Κριτήριο συνδέσεως έχον προτεραιότητα

(Σύμβαση της Ρώμης της 19ης Ιουνίου 1980, άρθρο 6 § 2, στοιχεία α' και β')

2. Σύμβαση σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές — Εφαρμοστέο δίκαιο ελλείψει επιλογής — Κριτήρια συνδέσεως — Σύμβαση εργασίας — Εγκατάσταση που προσέλαβε τον εργαζόμενο — Έννοια — Τόπος της πραγματικής απασχολήσεως του εργαζομένου — Δεν περιλαμβάνεται — Απαίτηση κατοχής νομικής προσωπικότητας από την εγκατάσταση — Δεν υφίσταται

(Σύμβαση της Ρώμης της 19ης Ιουνίου 1980, άρθρο 6 § 2, στοιχείο β')

1. Από το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 2, της Συμβάσεως της Ρώμης, της 19ης Ιουνίου 1980, σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές προκύπτει ότι η πρόθεση του νομοθέτη ήταν να δημιουργήσει μια ιεραρχία μεταξύ των κριτηρίων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου επί της συμβάσεως εργασίας. Επομένως, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της εν λόγω Συμβάσεως έχει την έννοια ότι το επιληφθέν εθνικό δικαστήριο πρέπει πρώτα απ' όλα να καθορίσει αν ο εργαζόμενος, κατά την εκτέλεση της συμβάσεως, παρέχει συνήθως την εργασία του στην ίδια χώρα, η οποία είναι εκείνη στην οποία ή με βάση την οποία, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που χαρακτηρίζουν την εν λόγω δραστηριότητα, ο εργαζόμενος εκπληρώνει το ουσιώδες μέρος των υποχρεώσεών του έναντι του εργοδότη του.

Προς τούτο, τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη σχέση εργασίας, δηλαδή ο τόπος της πραγματικής απασχολήσεως, ο τόπος όπου ο εργαζόμενος λαμβάνει τις οδηγίες ή ο τόπος όπου πρέπει να παρουσαστεί πριν εκτελέσει τις αποστολές

που του ανατίθενται, ασκούν επιρροή για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου επ' αυτής της σχέσεως εργασίας υπό την έννοια ότι, όταν οι τόποι αυτοί βρίσκονται στην ίδια χώρα, το επιληφθέν δικαστήριο δύναται να θεωρήσει ότι η κατάσταση εμπίπτει στο άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α', της Συμβάσεως της Ρώμης.

Έτσι, το κατά την παράγραφο 2, στοιχείο α', του άρθρου 6 της Συμβάσεως αυτής κριτήριο της χώρας όπου ο εργαζόμενος «παρέχει συνήθως την εργασία του» πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, ενώ το κατά την παράγραφο 2, στοιχείο β', του ίδιου άρθρου κριτήριο της έδρας της «εγκατάστασης[ς] που τον προσέλαβε» δύναται να έχει εφαρμογή μόνον αν το επιληφθέν δικαστήριο δεν είναι σε θέση να καθορίσει τη χώρα της συνήθους παροχής της εργασίας.

(βλ. σκέψεις 34-35, 40-41, διατακτ. 1)

2. Το άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο β', της Συμβάσεως της Ρώμης, της 19ης Ιουνίου 1980, σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές πρέπει να ερμηνευθεί ως εξής:

- η έννοια της «εγκατάσταση[ς] που [...] προσέλαβε [τον εργαζόμενο]» πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενη αποκλειστικώς στην εγκατάσταση η οποία προέβη στην πρόσληψη του εργαζομένου και όχι στην εγκατάσταση με την οποία ο εργαζόμενος συνδέεται λόγω της πραγματικής απασχολήσεώς του·
- η κατοχή νομικής προσωπικότητας δεν αποτελεί επιταγή την οποία πρέπει να ικανοποιεί η κατά την ανωτέρω διάταξη εγκατάσταση του εργοδότη·
- η εγκατάσταση επιχειρήσεως άλλης από εκείνη που τυπικά εμφανίζεται

ως εργοδότης, με την οποία αυτή συνδέεται, δύναται να χαρακτηριστεί ως «εγκατάσταση» υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, στοιχείο β', της εν λόγω Συμβάσεως, αν αντικειμενικά στοιχεία καθιστούν δυνατό να αποδειχθεί η ύπαρξη πραγματικής καταστάσεως διαφέρουσας από εκείνη που απορρέει από το γράμμα της συμβάσεως, και τούτο ακόμη και όταν τυπικά δεν μεταβιβάστηκε στην άλλη αυτή επιχείρηση η εξουσία του εργοδότη. Έτσι, στην περίπτωση που στοιχεία που αφορούν τη διαδικασία πρόσληψης καταστήσουν δυνατό να διαπιστωθεί ότι η επιχείρηση που συνήψε τη σύμβαση εργασίας ενήργησε, στην πραγματικότητα, εξ ονόματος και για λογαριασμό άλλης επιχειρήσεως, το αιτούν δικαστήριο θα μπορέσει να θεωρήσει ότι το κριτήριο συνδέσεως που περιέχεται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο β', της Συμβάσεως της Ρώμης παραπέμπει στο δίκαιο της χώρας όπου βρίσκεται η εγκατάσταση της τελευταίας επιχειρήσεως.

(βλ. σκέψεις 49, 52, 58, 65, διατακτ. 2)